Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 10 oktober 2023
Voorstel: 2023-078

Zaaknummer: 1894/2023/2802617
Documentnummer: 1894/2023/2802632
Datum collegebesluit: 4 september 2023

Onderwerp
Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Openbaarheid
Alle stukken zijn openbaar.

Voorstel

1 Vaststellen en indienen van de zienwijze zoals bijgevoegd ten aanzien van het ontwerpbesluit van het college over de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) per 1 juli 2024

Inleiding
Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: "Wgr") in werking getreden. Deze wijziging heeft als voornaamste doelstelling om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Dit geschiedt middels een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.

Om die doelstelling te bereiken is een aantal wijzigingen in de Wgr opgenomen. De belangrijkste wijzigingen worden hierna opgesomd:

- Meer betrokkenheid van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen;
- De introductie van de mogelijkheid tot het geven van zienswijzen bij het treffen- uittreden en wijzigen van een college- en/of burgemeestersregeling;
- De introductie van de mogelijkheid tot het geven van zienswijzen op de ontwerpbegroting;
- De introductie van de mogelijkheid tot het geven van zienswijzen op andere besluiten dan de ontwerpbegroting;
- Een actieve informatieplicht voor het bestuur van het samenwerkingsverband;
- De mogelijkheid van instelling van regionale raadsadviescommissies;
- Langere termijnen voor de P&C-cyclus;
- De invoering van het regionaal enquêterecht;
- De versterking van de positie van de rekenkamer(functie);
- De mogelijkheid van participatie van ingezetenen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid;
- Het maken van verplichte afspraken rondom de evaluatie van de regeling;
- De verplichte opneming van een uitgebreidere uittredingsregeling.

Alle gemeenschappelijke regelingen dienen uiterlijk op 1 juli 2024 hun regelingen te hebben aangepast op de gewijzigde regelgeving. Daar gaat een uitgebreid proces van voorbereiding en besluitvorming aan vooraf. Veel gemeenschappelijke regelingen in Limburg hebben zich in dat traject laten bijstaan door externe deskundigen die zowel de inhoudelijke wijzigingen als het besluitvormingsproces zo uniform mogelijk insteken. Dat betekent dat veel van onze gemeenschappelijke regelingen (MGR, Veiligheids-regio Limburg-Noord, Omnibuzz, BsGW en RUD Limburg-Noord) op vergelijkbare wijze het proces doorlopen. Het besluitvormingsproces kent de volgende stappen:

Raadsvergadering 10 okt. 2023	**Zienswijze (gemeenteraad)** De gemeenteraad wordt in de gelegenheid om een zienswijze in te dienen bij het college over de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
Mei 2024	**Toestemming (gemeenteraad)** De gemeenteraad wordt door het college verzocht om toestemming te verlenen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling (met dien verstande dat de gemeenschappelijke regeling op basis van de ingediende zienswijze tussentijds mogelijk is aangepast).
Mei-juni 2024	**Instemming (college)** Het college verleent al dan niet instemming voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
30 juni 2024	Bekendmaking en inwerkingtreding gemeenschappelijke regeling

De wijzigingen die worden voorgesteld zijn overwegend juridisch van aard en zijn in bijlage 1b gearceerd weergegeven. Deze wijzigingen zijn juridische getoetst. Door die wijzigingen voldoet de regeling aan de nieuwe wettelijke bepalingen. Als bijlage 2a t/m 2c zijn enkele notities toegevoegd die tijdens dit proces zijn opgesteld.

Naast deze overwegend juridische aanpassingen is dit ook een belangrijk moment om als gemeenteraad te pleiten voor toevoeging van enkele aanvullende aanpassingen die de democratische legitimatie (invloed van raden op de gemeenschappelijke regeling) versterken. Het instrument dat gemeenteraden hiertoe ter beschikking hebben is het indienen van een zienswijze.
In dat kader heeft de regionale raadswerkgroep Limburg Noord (waarin alle raden van Noord Limburg vertegenwoordigd zijn) de afgelopen maanden met ondersteuning van de griffiers gewerkt aan een handreiking (bijlage 3a en 3b) waarin de beoogde aanvullingen in de vorm van concrete bouwstenen zijn weergegeven. Dit stelt de gemeenteraden in staat om in hun zienswijze een eensluidend en krachtig signaal te af te geven, zodanig dat positie van de gemeenteraden ten opzichte van de gemeenschappelijke regelingen wordt verstrekt.

In de conceptzienswijze (bijlage 4) die we bij dit voorstel hebben gevoegd, zijn die door de regionale raadswerkgroep voorgestelde opmerkingen ook al één-op-één overgenomen. Het betreft de volgende aanvullingen:

1. Een zienswijzeprocedure starten als 1/5e deel van de gemeenteraden (maar minimaal 2) daartoe oproept
2. Een drietal aanvullende afspraken maken m.b.t. de burgerparticipatie die voor zover mogelijk bij alle gemeenschappelijke regelingen op dezelfde wijze worden vormgegeven :
    a. Het DB kan besluiten tot een traject voor inspraak
    b. Een inspraaktraject kan gestart worden als minimaal twee deelnemende gemeenten daartoe besluiten
    c. Het DB informeert de deelnemende colleges en het AB zo snel als mogelijk over een voornemen tot een inspraaktraject
3. Er wordt een evaluatietraject gestart als minimaal 2 gemeenteraden daar om vragen.

Verder wordt nog opgeroepen om samen met de griffiers van de deelnemende gemeenten werkafspraken te maken over:

- De inzet van de adviescommissie
- De uitwerking van de actieve informatieplicht
- De planning over de aan te leveren P&C-documenten.

Beoogd effect
Gemeenteraden de gelegenheid bieden om zich via een zienswijze uit te spreken over de voorstelde wijzigingen bij de gemeenschappelijke regeling BsGW.

Argumenten

1.1 *Het wijzigingsbesluit is juridisch goed onderbouwd en is praktisch uitvoerbaar*
Door de juridische ondersteuning van advocatenkantoor Boels-Zanders bij dit traject is de wettelijke juistheid van de voorgestelde wijzigingen geborgd. De ontwerp-regeling die voorligt voldoet aan de bepalingen van de nieuwe Wgr.

1.2 *Naast de wettelijk verplichte aanpassingen is nu ook een geschikt moment om nog enkele andere aanvullingen te verwerken*
Om de betrokkenheid en invloed van de gemeenteraden verder te vergroten worden nog enkele aanvullende aanpassingen voorgesteld. Die aanvullingen zijn voorbereid door de regionale raadswerkgroep Limburg Noord (waarin alle raden van Noord Limburg vertegenwoordigd zijn) met ondersteuning van de griffiers.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Juridische afwegingen
Per 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Deze wijziging heeft als voornaamste doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.
In de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de wetgever nieuwe instrumenten gecreëerd die de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen in een betere informatiepositie moeten brengen. Deze nieuwe instrumenten moeten voor 1 juli 2024 in iedere gemeenschappelijke regeling zijn geïmplementeerd. Op alle gemeenschappelijke regelingen rust dus een gelijke verplichting.
Indien de wijzigingen niet voor 1 juli 2024 zijn doorgevoerd, wordt niet aan de wet voldaan. Daar zijn geen juridische consequenties aan verbonden, maar het is wel een gemiste kans om de positie van de raden te versterken.

Communicatie
Er vindt geen separate communicatie plaats over de aanpassingen van de regeling.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Peel en Maas,

de gemeentesecretaris/directeur,
K.H. Werps-Aerts

de burgemeester,
W.J.G. Delissen-van Tongerlo

Behandelend portefeuillehouder: Erik Nijssen

Bijlage(n):

1a: Ontwerpregeling BsGW (geconsolideerde versie)
1b: Ontwerpregeling BsGW (wijzigingen zichtbaar)
2a: Toelichtend memo bij de wijzigingsvoorstellen d.d. 12 juni 2023
2b: Informatiebrief met de wijzigingen die zijn aangebracht naar aanleiding van de informatiesessies met colleges, raden, GS, PS, AB en DB van het waterschap, griffiers, gemeentesecretarissen en juristen
2c: Presentatie en een terugkijklink naar de informatiesessie voor de college- en raadsleden van 30 januari 2023
3a: Aanbiedingsbrief Handreiking
3b: Handreiking zienswijzetraject gewijzigde gemeenschappelijke regelingen
4: Conceptzienswijze BsGW inzake wijziging